

Veelgestelde vragen LO in het VO/PrO, 1 maart 2021. Deze vragen gaan over heropening van lichamelijke opvoeding (LO) in het voortgezet onderwijs en praktijkonderwijs (PrO) in het nieuwe schooljaar 2020-2021. De vragen zijn gebaseerd op het protocol heropening LO in het VO/PrO.

Uitgangspunt is het 'Protocol van de sociale partners: Heropening voortgezet onderwijs' en het 'Servicedocument opstart praktijk- en beroepsopleiding' (PrO) m.i.v. het nieuwe schooljaar 2020-2021, opgesteld door CNV Onderwijs, AOb, FvOv en VO-raad. <https://www.vo-raad.nl/nieuws/protocol-volledig-openen-voortgezet-onderwijs-beschikbaar>

..en ingedeeld in de volgende categorieën:

- Algemeen (0-1)
- Binnen/buiten (2 t/m 7)
- Besmetting voorkomen (8 t/m 12)
- Rechten en plichten (13 t/m 16)
- Kleedkamer (17)
- Overig (18 t/m 20)

Vragen

Algemeen (0 en 1)

0. Waarom zijn de regels voor het bewegingsonderwijs anders dan voor het sporten binnen bij een sportvereniging?

1. Gaat de gymles door?

Binnen/buiten (2 t/m 7)

2. Mag er bewegingsonderwijs plaatsvinden in de gymzaal of moet dit buiten?
3. Wanneer is bewegingsonderwijs buiten onwenselijk?
4. Wat als de leerkracht liever buiten bewegingsonderwijs wil geven, maar de school verplicht dat binnen te doen?
5. Wat als de leraar LO liever binnen LO wil geven, maar de school verplicht dat buiten te doen?
6. De gemeente houdt de gymzalen dicht, wat zijn hierover de afspraken?
7. Kan ik met een hele basisonderwijsgroep gymmen (buiten/in de gymzaal)?

Besmetting voorkomen (8 t/m 12)

8. Advies hygiëne
9. Moet ik beschermende kleding dragen tijdens lessen bewegingsonderwijs?

10. Geldt de 1,5 meter afstand richtlijn binnen het onderwijs?
11. Kan ik fysiek hulpverleners?
12. Zijn er nog restricties op de aan te bieden leerlijnen?

Rechten en plichten (13 t/m 16)

13. Is het voor mij veilig om les te geven?
14. Kan ik verplicht worden om op school les te geven wanneer ik mij zorgen maak over mijn eigen gezondheid?
15. Kan ik verplicht worden om op school les te geven wanneer ik tot de risicogroep behoor?
16. Kan ik verplicht worden om op school les te geven wanneer ik met iemand leef die volgens de RIVM-richtlijnen ernstige klachten heeft?

Kleedkamer (17)

17. Wat is het advies omtrent kleedkamergebruik?
- 17 b. Blijven de kleedkamers en douches open voor bewegingsonderwijs/LO in PO en VO..?

Overig (18 t/m 21)

18. Gaan kampen, sportdagen en excursies nog door?
19. Mogen stagiaires weer lesgeven of helpen bij het lesgeven?
20. Waarom zijn de regels voor het bewegingsonderwijs anders dan voor het sporten binnen bij een sportvereniging?

Antwoorden

Algemeen

0. Waarom zijn de regels voor het bewegingsonderwijs anders dan voor het sporten binnen bij een sportvereniging?

Bij LO in het VO wil de overheid niet teveel risico lopen en houdt vast aan de maatregel om zowel binnen in de gymzaal als buiten op het sportveld 1,5 m afstand te houden in het onderwijs.

Verder is het zo dat bewegingsonderwijs onder de regelgeving van OCW valt en sport onder de regelgeving van VWS en deze kunnen dus van elkaar verschillen.

1. Gaat de gymles door?

De gymlessen kunnen doorgaan voor alle leerlingen. Vanaf 1 maart gaan alle leerlingen minimaal 1 dag per week fysiek naar school. Gymlessen vinden zoveel als mogelijk buiten plaats met 1,5 meter afstand tussen leerlingen. De lessen die buiten worden gegeven kunnen met de hele groep/klas plaatsvinden, mits de omstandigheden dat toelaten. Kleedkamers en douches in externe

sportaccommodaties kunnen openblijven voor de lessen lichamelijke opvoeding. Iedereen moet 1.5 meter afstand van elkaar houden! Zowel tussen leerlingen en personeel als tussen leerlingen onder elkaar. Fysiek contact met andere leerlingen is niet toegestaan.

De lessen voor de examenvakken BSM en LO2 kunnen doorgaan voor de examenklassen. Zij kunnen wel elke dag op school fysiek onderwijs krijgen, en dus ook BSM en LO2.

Om iedereen tijdens de lessen op 1.5 meter afstand te houden, is het raadzaam om het aantal leerlingen te beperken tot een maximum van 16 (halve klassen), mits de omstandigheden en de onderwijshuisvesting dat toelaten.

Meer informatie>> <https://www.lesopafstand.nl>

Binnen/buiten

2. Mag LO gegeven worden in de gymzaal of moet dit buiten?

(Update 1 maart 2021) Gymlessen vinden zoveel als mogelijk **buiten** plaats met 1,5 meter afstand tussen leerlingen. De lessen die buiten worden gegeven kunnen met de hele groep/klas plaatsvinden, mits de omstandigheden dat toelaten. Om iedereen tijdens de lessen die **binnen** worden gegeven op 1,5 meter afstand te houden, is het raadzaam om het aantal leerlingen te beperken tot een maximum van 16 (halve klassen), mits de omstandigheden en de onderwijshuisvesting dat toelaten.

Richtinggevend daarbij zijn de kerndoelen, leerlijnen, het vakwerkplan en de reguliere veiligheidsvoorschriften. Hierbij is het belangrijk dat het vakwerkplan en het curriculum van het onderwijs doorgang kan vinden om te voldoen aan de kerndoelen van LO1 en LO2 en de eindtermen van LO en BSM. De gymzalen, sportaccommodatie en sportvelden dienen beschikbaar te zijn voor de inhoud, kwaliteit en frequentie van LO.

Het is aan te bevelen juist op de dagen dat leerlingen naar school gaan ook LO op school aan te bieden en dan het liefst met een blokkur, dat scheelt verplaatsingen en dat is ook fijn voor het sociale contact dat de leerlingen zo gemist hebben.

Advies

Zorg bij een binnen-accommodatie (gymzaal, sporthal) voor voldoende ventilatie.

Uit het Handboek huisvesting van de KVLO zijn de kernpunten voor voldoende ventilatie:

- Er vindt continu ventilatie plaats tijdens de gymlessen, in lijn met het Bouwbesluit.
- De volledige ruimte-inhoud van een gymzaal is gemiddeld binnen een uur geventileerd.
- Na elke gymles wordt gedurende 10 tot 15 minuten de lucht ververs door ramen en/of deuren tegen elkaar open te zetten; hierdoor wordt een groot deel van de lucht snel ververs. In ieder geval ook tijdens de pauzes en voor en na schooltijd.
- De toevoer van de verse lucht dient rechtstreeks van buiten te komen.
- Het geluidsniveau van het ventilatiesysteem dient minder dan 40 dB(A) te zijn.
- Lees op de aparte webpagina meer over ons advies over ventilatie.

Laat lichamelijke opvoeding zoveel mogelijk buiten plaatsvinden met 1,5 meter afstand tussen leerlingen.

3. Wanneer is LO buiten onwenselijk?

(Update 1 maart 2021) Wanneer LO niet kan plaatsvinden, omdat er

- geen geschikte buitenlocatie is waar leerlijnen van LO goed kunnen worden aangeboden,
- slechte weersomstandigheden zijn,
- omgevingsfactoren zijn die veilig bewegen beïnvloeden,
- En/of andere organisatorische aspecten zijn die LO in de buitenruimte onmogelijk maken, zoals te ver weg of geen vervoer.

Hierbij geldt dat het om maatwerk gaat, waarbij de leraar LO in gesprek gaat met de werkgever over de (on)mogelijkheden om LO zo goed mogelijk te kunnen vormgeven om te voldoen aan de kerndoelen bewegen en sport en eindtermen LO (en LO2/ BSM).

Uitgangspunt vanaf 1 maart: gymlessen vinden zoveel als mogelijk buiten plaats met 1,5 meter afstand tussen leerlingen. De lessen die buiten worden gegeven kunnen met de hele groep/klas plaatsvinden, mits de omstandigheden dat toelaten.

4. Wat als de leraar LO liever buiten LO wil geven, maar de school verplicht dat binnen te doen?

(Update 1 maart 2021) Gymlessen vinden zoveel als mogelijk **buiten** plaats met 1,5 meter afstand tussen leerlingen. De lessen die buiten worden gegeven kunnen met de hele groep/klas plaatsvinden, mits de omstandigheden dat toelaten.

Als de school verplicht lessen LO binnen te geven: om iedereen tijdens de lessen die **binnen** worden gegeven op 1,5 meter afstand te houden, is het raadzaam om het aantal leerlingen te beperken tot een maximum van 16 (halve klassen), mits de omstandigheden en de onderwijshuisvesting dat toelaten.

Richtinggevend daarbij zijn de kerndoelen, leerlijnen, het vakwerkplan en de reguliere veiligheidsvoorschriften. Hierbij is het belangrijk dat het vakwerkplan en het curriculum van het onderwijs doorgang kan vinden om te voldoen aan de kerndoelen van LO1 en LO2 en de eindtermen van LO en BSM. De gymzalen, sportaccommodatie en sportvelden dienen beschikbaar te zijn voor de inhoud, kwaliteit en frequentie van LO.

5. Wat als de leraar LO liever binnen LO wil geven, maar de school verplicht dat buiten te doen?

(Update 1 maart 2021) Gymlessen vinden zoveel als mogelijk **buiten** plaats met 1,5 meter afstand tussen leerlingen. De lessen die buiten worden gegeven kunnen met de hele groep/klas plaatsvinden, mits de omstandigheden dat toelaten.

Als de leraar LO liever binnen wil lesgeven: om iedereen tijdens de lessen die **binnen** worden gegeven op 1,5 meter afstand te houden, is het raadzaam om het aantal leerlingen te beperken tot een maximum van 16 (halve klassen), mits de omstandigheden en de onderwijshuisvesting dat toelaten. Richtinggevend daarbij zijn de kerndoelen, leerlijnen, het vakwerkplan en de reguliere veiligheidsvoorschriften. Hierbij is het belangrijk dat het vakwerkplan en het curriculum van het onderwijs doorgang kan vinden om te voldoen aan de kerndoelen van LO1 en LO2 en de eindtermen

van LO en BSM. De gymzalen, sportaccommodatie en sportvelden dienen beschikbaar te zijn voor de inhoud, kwaliteit en frequentie van LO.

6. De gemeente houdt de gymzalen dicht, wat zijn hierover de afspraken?

Voor de lessen LO in het VO en Pro moeten alle gymzalen weer open en beschikbaar zijn. De protocollen van de VO-raad en KVLO zijn leidend. Echter omwille van de veiligheid kunnen veiligheidsregio's nadere maatregelen stellen en besluiten nemen, en kunnen GGD-en nadere adviezen geven, afhankelijk van de lokale situatie en accommodatie, waardoor het niet is uitgesloten dat in bepaalde gevallen de gymzalen en of de kleedkamers gesloten blijven. Vanaf 1 maart zullen alle externe sportaccommodaties weer geopend zijn.

7. Kan ik met een hele klas gymmen (buiten of binnen in de gymzaal)?

(Update 1 maart 2021) Om iedereen tijdens de lessen binnen op 1.5 meter afstand te houden, is het raadzaam om het aantal leerlingen te beperken tot een maximum van 16 (halve klassen), mits de omstandigheden en de onderwijshuisvesting dat toelaten.

Gymlessen vinden zoveel als mogelijk **buiten** plaats met 1,5 meter afstand tussen leerlingen. De lessen die buiten worden gegeven kunnen met de hele groep/klas plaatsvinden, mits de omstandigheden dat toelaten.

Het is aan te bevelen juist op de dagen dat leerlingen naar school gaan ook LO op school aan te bieden en dan het liefst met een blokkuur, dat scheelt verplaatsingen en dat is ook fijn voor het sociale contact dat de leerlingen zo gemist hebben.

Besmetting voorkomen

8. Advies hygiëne

Scholen dragen er zorg voor dat de algemene hygiënevoorschriften van het RIVM zoveel mogelijk worden nageleefd: www.rivm.nl/hygienerichtlijnen/basisscholen.

De RIVM-richtlijnen zijn leidend. Dat betekent dat:

- Het afstandscriterium van 1,5 meter voor iedereen van toepassing is die op school komt.
- We wassen onze handen meerdere keren per dag goed, ten minste 20 seconden. Dit gebeurt in ieder geval bij binnenkomst in het lokaal, voor de pauze, na de pauze en na toiletbezoek.
- We schudden geen handen.
- We hoesten en niezen in onze elleboog.
- We zitten niet aan ons gezicht.

Mondneusmasker. Sinds 1 december jl. is het dragen van een mondkapje door het onderwijspersoneel en de leerlingen in de school verplicht. Gedurende de les mogen de mondkapjes af, als de leerling en docenten niet door het lokaal bewegen. Als de leerling zich verplaatst, moet het mondkapje weer opgedaan worden. De docent die door de klas beweegt, hoeft geen mondkapje te

dragen mits de 1,5 meter afstand tussen de leerling en docent in acht wordt genomen. **Gym/LO**, toneel, dans en bepaalde vormen van praktijkonderwijs **vallen niet onder de mondkapjesplicht**. Specifiek voor de lessen LO adviseren we de volgende hygiëne maatregelen:

- handenwassen met water en zeep: voor de les LO, na de les LO, na toiletbezoek
- gebruik van papieren handdoekjes
- oppervlakten en materialen reinigen met water en zeep
- contact met materiaal en gezamenlijk gebruik daarvan door leerlingen en leerkracht adviseren we te beperken
- Leermiddelen en materialen die door de leraar worden gebruikt worden door de leraar zelf schoongemaakt met water en zeep/ allesreiniger (geen desinfectiemiddel). Minimale frequentie is dagelijks schoonmaken, in elk geval bij het verlaten van de gymzaal.
- Materialen worden met regelmaat schoon gemaakt. Dit geldt ook voor werkplekken en toestellen in praktijklokalen.
- Materiaal gebruikt door leerlingen hoeft (dus) niet dagelijks of aan het einde van de les schoongemaakt te worden.

Tip: Plaats verplaatsbare waterbakken (zoals bij festivals) met water(slang)aansluiting en afvoer, vlakbij het sportveld, zodat leerlingen daar hun handen voor en na afloop van de les kunnen wassen met water en zeep. Ook is er dan vlakbij het sportveld water en zeep om materiaal schoon te maken.

9. Moet ik beschermende kleding dragen tijdens lessen bewegingsonderwijs?

Mondneusmasker. Sinds 1 december jl. is het dragen van een mondkapje door het onderwijspersoneel en de leerlingen in de school verplicht. Gedurende de les mogen de mondkapjes af, als de leerling en docenten niet door het lokaal bewegen. Als de leerling zich verplaatst, moet het mondkapje weer opgedaan worden. De docent die door de klas beweegt, hoeft geen mondkapje te dragen mits de 1,5 meter afstand tussen de leerling en docent in acht wordt genomen. **Gym/LO**, toneel, dans en bepaalde vormen van praktijkonderwijs **vallen niet onder de mondkapjesplicht**.

Tip: Zorg dat mondkapjes bij de EHBO-koffer liggen, voor het geval een leerling behandeld moet worden.

10. Geldt de 1,5 meter afstand richtlijn binnen het onderwijs?

Iedereen moet 1.5 meter afstand van elkaar houden! Zowel tussen leerlingen en personeel als tussen leerlingen onder elkaar. Fysiek contact met andere leerlingen is niet toegestaan.

Laat lichamelijke opvoeding zoveel mogelijk buiten plaatsvinden met 1,5 meter afstand tussen leerlingen.

Voor praktische vakken met meer contact tussen leerling en docent, zoals bij LO (in praktijkonderwijs): pas de praktische activiteiten zoveel mogelijk aan, waarbij 1,5 meter afstand tussen docent en leerling en tussen de leerlingen onderling zoveel mogelijk blijft gewaarborgd. Indien het waarborgen van de 1,5 meter afstand niet mogelijk blijkt, worden bepaalde onderdelen waar mogelijk op een andere manier georganiseerd (LO/bewegingsonderwijs, etc.). Dit is een – door de Rijksoverheid toegestane - afwijking van de landelijke maatregelen. Bij de vakken waar dit van toepassing is, treden het betrokken onderwijspersoneel en de schoolleiding met elkaar in overleg. Hierbij is ook extra aandacht voor schoonmaak van materialen waarmee docenten in aanraking komen noodzakelijk.

11. Kan ik fysiek hulpverleners?

Voorkom bewegingsactiviteiten waar fysiek contact en fysieke leerhulp van de docent voorwaardelijk is (bijvoorbeeld bij vangen, stoeien en acrobatiek).

Dus pas de activiteiten zodanig aan dat fysiek hulpverleners door de docent of onderling niet nodig is, of doe andere activiteiten.

12. Zijn er nog restricties op de aan te bieden leerlijnen?

[Zie leerlijnen buiten en binnen d.d. 25-02-2021](#)

Zowel binnen als buiten moet 1,5 m afstand worden gehouden door iedereen. Dat kan van invloed zijn op de activiteiten van leerlijnen.

In het geval in het PTA-programma voor LO2 en BSM nog onderdelen staan gepland die onmogelijk op 1,5 meter afstand kunnen worden georganiseerd, hebben scholen ruimte om het PTA-programma zo aan te passen dat de eindtermen van de examenvakken met naleving van de afstandsregels gerealiseerd kunnen worden. Scholen kunnen het PTA-programma aanpassen, mits dit in samenspraak gaat met ouders en leerlingen in de MR en dit wordt gemeld aan de inspectie.

Rechten en plichten

13. Is het voor mij veilig om les te geven?

Leraren behorend tot de risicogroepen (chronisch ziek, COPD/longziekte, diabetes, hartklachten) gaan nog niet voor de groep staan. Zij werken vanuit huis. Dit in overleg met de werkgever.

14. Kan ik verplicht worden om op school les te geven wanneer ik mij zorgen maak over mijn eigen gezondheid?

Onderwijspersoneel dat gezond is, is in principe beschikbaar voor het verzorgen van het onderwijs op de school. Het is wel verstandig om eventuele zorgen met de werkgever bespreekbaar te maken en te zoeken naar oplossingen.

15. Kan ik verplicht worden om op school les te geven wanneer ik tot de risicogroep behoor?

- Aan de hand van de RIVM-richtlijnen kan bepaald worden of je medisch kwetsbaar bent.
- Personeelsleden die in een risicogroep vallen, kunnen worden vrijgesteld van werk op school (keuze werknemer in overleg met de werkgever).

Advies KVLO

Behoor je tot de risicogroep dan is het raadzaam om dit met jouw werkgever te bespreken. Geef daarbij aan dat je beschikbaar bent om bijvoorbeeld thuis werkzaamheden te verrichten. Indien er discussie tussen jou en jouw werkgever ontstaat, dan is het verstandig naar de bedrijfsarts te gaan. Premier Rutte heeft op 21 april aangegeven dat leerkrachten die binnen de risicogroep vallen niet voor de groepen met kinderen hoeven te staan. Bij een verder oplopende discussie is het verstandig contact op te nemen met de juristen van de KVLO (juristen@kvlo.nl).

16. Kan ik verplicht worden om op school les te geven wanneer ik met iemand leef die volgens de RIVM-richtlijnen ernstige klachten heeft?

Personeelsleden met gezinsleden die in een risicogroep vallen kunnen vrijgesteld worden van werk op school (keuze medewerker in overleg met de werkgever).

Advies KVLO

Besprek deze zorgen met jouw werkgever en zoek met elkaar naar maatwerkoplossingen. Denk daarbij aan thuiswerken of het ruilen van werkzaamheden met collega's. Lukt dit niet, dan raden we jou aan de hygiënevoorschriften zo goed als mogelijk op te volgen, zeker wanneer je thuiskomt van het werk.

Kleedkamer

17. Wat is het advies omtrent kleedkamergebruik?

Voor lichamelijke opvoeding (LO) waarvoor een externe sportaccommodatie wordt gebruikt kunnen, naast de accommodatie zelf, douches en kleedkamers geopend blijven. Het gaat dus alleen om de situaties waar een externe accommodatie voor onderwijsdoeleinden wordt gebruikt. Kleedkamers en douches mogen ook gebruikt worden indien de school de sportaccommodatie in eigen beheer heeft.

Echter omwille van de veiligheid kunnen veiligheidsregio's nadere maatregelen stellen en besluiten nemen, en kunnen GGD-en nadere adviezen geven, afhankelijk van de lokale situatie en accommodatie, waardoor het niet is uitgesloten dat in bepaalde gevallen de gymzalen en of de kleedkamers gesloten blijven.

Overig

18. Gaan kampen, sportdagen en excursies nog door?

Vooralsnog kunnen die op dit moment anno maart 2021 niet doorgaan. Op school vindt alleen onderwijs en (onderwijsondersteunende) zorg plaats. Andere activiteiten zoals teamoverleggen, rapportvergaderingen, open dagen en proefflessen voor leerlingen uit groep 8, MR-vergaderingen, oudergesprekken, studiedagen e.d. vinden alleen online plaats. Vervoersbewegingen met groepen leerlingen moet worden beperkt.

Wellicht dat er zich tegen het einde van het schooljaar weer wat meer mogelijkheden voordoen, maar dat is nu nog niet te voorspellen.

19. Mogen stagiaires weer lesgeven of helpen bij het lesgeven?

Stages van leerlingen kunnen doorgang vinden als de richtlijnen van het RIVM en van de sector waarin de stagiair werkzaam is, worden nageleefd door de leerling en de stageorganisatie. De richtlijnen van de branche waarin de stagiair werkzaam is zijn hierin leidend.

Stagiaires kunnen de werkdruk/belastbaarheid van groepsleerkrachten ontlasten. Als het kan zonder extra belasting van het OV en met instemming van de werkgever, dan moet het kunnen. Probeer daarbij het aantal volwassenen in de gymzaal te beperken.

Advies is te overleggen met de werkgever.

20. Wat betekent de cohortering voor de lessen LO?

Wanneer een groep leerlingen op school/binnen de klas kan worden opgedeeld in subgroepen, hoeft bij een mogelijke besmetting op een school mogelijk niet de hele klas of school in quarantaine, maar alleen de relevante subgroep. Houd verschillende klassen, vakken, leerjaren en/of schoolniveaus zoveel mogelijk gescheiden van elkaar en werk zoveel mogelijk in vaste (sub)groepen. De 1,5 meter maatregel blijft nog steeds van toepassing. Werk zoveel mogelijk met vaste plekken in de klas en bewaar de plattegrond daarvan. Houd een accurate registratie bij van klassenindelingen en presentie.

Voor de lessen LO betekent dit dat als de school leerlingen in aparte groepen lessen laten volgen, dat de verschillende groepen ook apart les krijgen. Mocht een leerling besmet zijn dan hoeft slechts een deel van de leerlingen in quarantaine.

Cohortering wordt op de VO-scholen zelf bepaald. Mocht in het VO de mogelijkheid bij cohortering worden benut om in vaste koppels te werken, die onderling geen 1,5 m afstand hoeven te houden, dan moeten de lessen LO ook zodanig worden ingericht dat de activiteiten gedaan kunnen worden in koppels.

Versie 13, bijgewerkt op 1 maart 2021

Voor vragen: [gebruik ons contactformulier onderwijs!](#)